

KSZTAŁTOWANIE POSTAW PATRIOTYCZNYCH U DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

Wychowanie młodych pokoleń w duchu wartości powinno się rozpocząć już w przedszkolu. Podstawowym celem wychowania przedszkolnego jest dbanie o wszechstronny rozwój dziecka oraz kształtowanie jego osobowości. Rezultaty w tym zakresie osiąga się poprzez stosowanie metod opartych na aktywizacji dziecka, a także przez organizowanie kontaktów wychowanków z bliższym i dalszym środowiskiem. To w wieku przedszkolnym kształtują się podstawy osobowości. Przedszkole kształtuje u dzieci określone nawyki, cechy charakteru i zaczątki postaw, jakich wymagać będzie udział w życiu społecznym.

U małego dziecka nie kształtuje się dojrzała postawa patriotyczna, ale nasze oddziaływania w tym względzie pozwolą stworzyć podłoże do uczuć przywiązania do własnego miasta, wsi, regionu, jego tradycji itp., czyli do tzw. "małej ojczyzny", którą mały człowiek może zobaczyć, dotknąć, poczuć.

Zanim ukształtuje się właściwa postawa patriotyczna, postawa wobec Ojczyzny jako całości, która dla małego dziecka jest pojęciem abstrakcyjnym, musimy wyrobić przywiązanie do szczegółowych pojęć: symboli narodowych, obyczajów, obrzędów, ludzi z różnych grup społecznych. I tu wyraźną rolę będzie odgrywać nauczyciel. Poprzez umożliwienie dzieciom kontaktów z ojczystą przyrodą i kulturą, literaturą (wiersze, opowiadania, legendy) i tradycjami wpłynie w znaczący sposób na przeżycia dzieci, ich zainteresowanie się sprawami Ojczyzny, zaciekawienie światem i życiem ludzi.

Małe dziecko uczy się poprzez naśladowanie dorosłych, głównie rodziców i innych członków rodziny. Stąd też początkowo obraz Ojczyzny utożsamia z rodziną. W tym wieku Ojczyznę dla dziecka stanowi dom rodzinny, ulubione miejsca zabaw, bliskie osoby. W miarę poznawania zewnętrznego świata, staje się nią środowisko lokalne, miejsce zamieszkania, a więc i przedszkole, w którym dziecko czuje się bezpieczne. Z biegiem lat obraz ten wzbogaca się i poszerza stając się dla dziecka przedmiotem estetycznym wywołującym szczególne emocje i uczucia. Stąd też ważną rolę przedszkola w kształtowaniu postaw patriotycznych jest dostarczanie wiedzy o najbliższym otoczeniu. Należy włączać dzieci w nurt wydarzeń dotyczących pracy ludzi, udziału w zarządzaniu gospodarką, techniki ułatwiającej pracę. Obok bezpośredniej obserwacji, cennym źródłem wiadomości i przeżyć dzieci są zajęcia z zakresu kształtowania mowy i myślenia, w trakcie których wykorzystuje się wiersze, opowiadania, baśnie, legendy, inscenizacje i zagadki. Treść ich związana z poznawaniem środowiska społecznego winna przemawiać do świadomości, uczuć i wyobraźni dziecka, wzruszać szlachetnością postępowania różnych ludzi i zachęcać do naśladowania.

Odrębną problematykę stanowią zaznajamianie dzieci przedszkolnych z symbolami i znakami narodowymi: godłem, barwami narodowymi, hymnem, herbami miast oraz tradycjami ojczystymi. Należy przekazać dzieciom pewną wiedzę o symbolach i ich znaczeniu, ukształtować właściwy do nich stosunek. Pielęgnowanie tradycji narodowych wiąże się

z zainteresowaniem młodego pokolenia pomnikami bohaterów narodowych, miejscami pamięci narodowej, pamiątkami historycznymi znajdującymi się w najbliższym środowisku.

W wychowaniu patriotycznym dzieci nie można zapomnieć o stosunku małych wychowanków do pracy. Nie wystarczy jednak samo zapoznanie dzieci z pracą ludzi dorosłych, pokazanie jej wartości i znaczenia. Należy praktycznie wdrażać dzieci do wykonywania rozmaitych prac dostosowanych do ich możliwości. Już w przedszkolu przygotowujemy do roli obywatela znającego swe obowiązki i wykonującego je w pełni odpowiedzialnie. Stosujemy więc różnego rodzaju dyżury, wykonujemy prace użyteczne.

Ważną rolę w kształtowaniu postawy patrioty odgrywa też wyrobienie szacunku i dostrzeżenie piękna przyrody ojczystej oraz kultura polska. W kontaktach z lasem, łąką czy morzem wyzwalają się u dzieci przeżycia i emocje, pozwalające poszerzać otaczającym światem, a dzieje naszej kultury są wspaniałym przykładem podtrzymywania tożsamości narodowej. Tacy twórcy dzieł sztuki, jak: Fryderyk Chopin, Jan Matejko czy Henryk Sienkiewicz od pokoleń rozbudzają uczucia patriotyczne i wprowadzają w system wartości.

Omówione zagadnienia wchodzą w zakres wychowania patriotycznego realizowanego poprzez proces wychowawczo - dydaktyczny w przedszkolu. Ważną rolę odgrywają tu zajęcia dydaktyczne, spacer, wycieczki, uroczystości, spotkania z ciekawymi ludźmi oraz praca i zabawa dzieci.

NATALIA BAĆ

Bibliografia:

1. Bulera M., Żuchelkowska K.: Ukochany Kraj, umiłowany kraj, Wychowanie patriotyczne w przedszkolu, Bydgoszcz 1996.
2. Jakubowski J. Z.: Dokąd i skąd idziemy, Warszawa 1997.
3. Jundził I.: O wychowaniu patriotycznym dzieci, Warszawa 1975.
4. Kąkol M.: Specyfika wychowania patriotycznego dzieci w wieku przedszkolnym w: Wychowanie w Przedszkolu nr 11, Warszawa 1985.
5. Sawicka A.: Z problematyki wychowania patriotycznego w przedszkolu, Warszawa 1980.